

Folyó fizetési mérleg

Novemberben, a négy egymást követő többlettel záró hónap után a folyó fizetési mérlegben 46 millió euró hiányt regisztráltak, igaz is igen kedvezőnek tekinthető. Az egyenleget elsősorban az áruforgalom magas deficitje rontotta, ami jóval felülmúlta a tavalyi azonos havi értéket (154 millió euró a tavalyi 72 millióhoz képest). Ezt némileg ellensúlyozza a szolgáltatások, azon belül is az idegenforgalom, illetve a jövedelem-áramlások egyenlege, ami a vártnál jobban alakult. A profitkivitel nem ugrott meg, megcsappant azonban a magyarok külföldi költségei kedve, novemberben kevesebb turistaváluta hagyta el az országot.

Az utolsó 12 hónapban felhalmozott deficit nagysága 937 millió euró, ami a GDP mindössze 1,7%-át teszi ki.

Árak

2001 decemberében a *fogyasztói árak* egyhavi átlagos emelkedése csupán 0,1% volt, tavaly decemberhez képest pedig 6,8%-kal voltak magasabbak a fogyasztói árak. Egy hónap alatt az élelmiszerek ára átlagosan 0,2%-kal mérséklődött, ezen belül is jelentősen csökkent a sertéshús, a liszt, valamint a baromfihús, a szalámi, a sonka és a tejtermékek ára. A tartós fogyasztási cikkek átlagosan 0,3%-kal kerültek kevesebbe, mint az előző hónapban, míg a ruházkodási termékek árai kissé emelkedtek (0,8%).

Az alacsony fogyasztói árakat jórészt az tette lehetővé, hogy novemberben tovább mérséklődtek a *mezőgazdasági termelői árak*, 2000 novemberéhez képest 4%-kal. A növényi és kertészeti termékek árszintje 14,4%-kal csökkent, az élő állatok és állati termékek pedig 9,5%-kal drágultak.

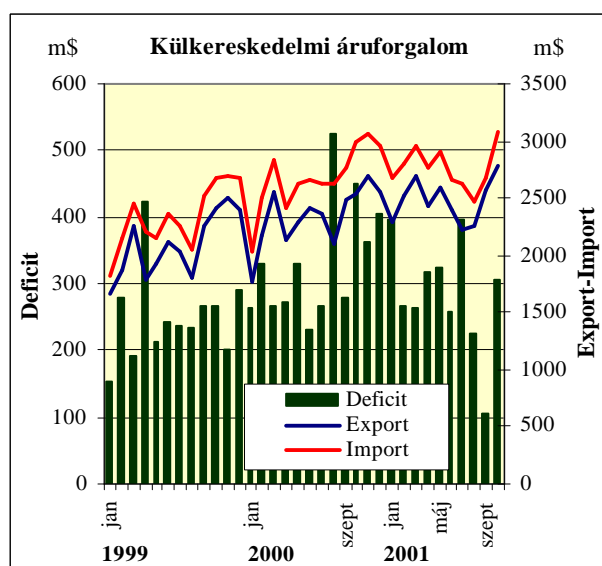
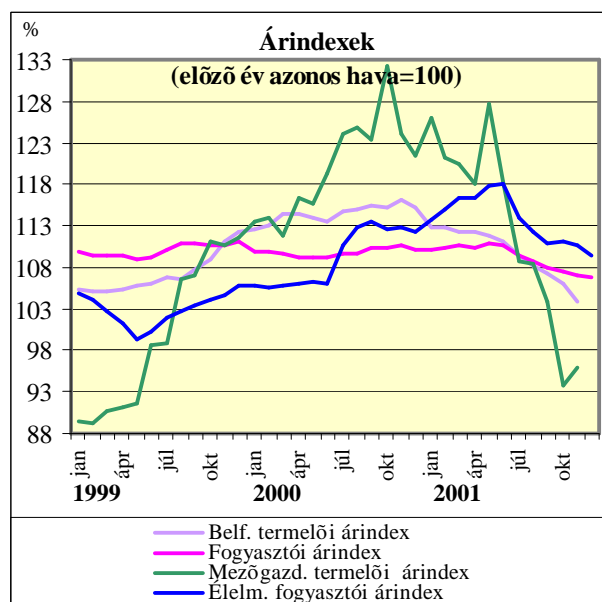
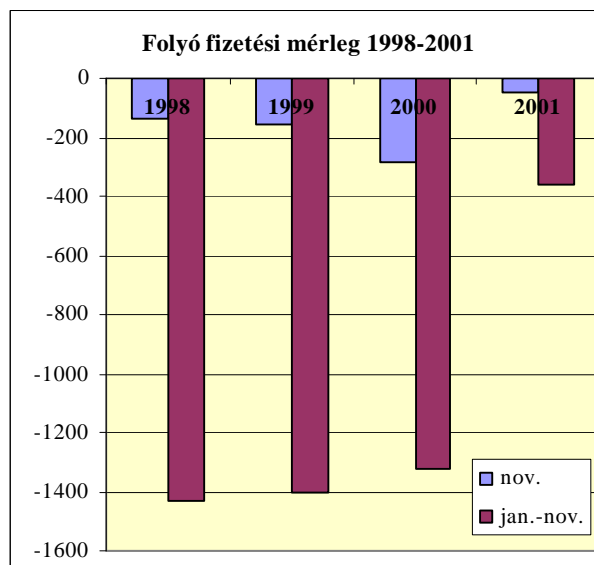
Az *ipari termelői árak* is mérséklődtek novemberben. A belföldi értékesítési árak 0,6, a forintban mért exportárak 1%-kal voltak alacsonyabbak, mint egy hónappal korábban. 2000 novemberéhez képest ezek az adatok a belföldi értékesítési árak esetében +4%, az exportárak esetében -3,5%.

Belföldön a bányászat, illetve a villamosenergia-, gáz-, gőz- és vízellátás gazdasági ágak mérsékelt árnövekedését a feldolgozóipar 0,8%-os árcsökkenése ellenezte. A kivitelben a legnagyobb árcsökkenés a kőolaj-feldolgozásban volt (7,2%).

Külkereskedelem

2001 első 11 hónapjában a kivitel értéke 31,148 milliárd euró volt, ami 12,9%-os növekedést jelent az előző év azonos időszakához képest. A behozatal értéke 34,387 milliárd euró volt, ami alacsonyabb, csak 9,4%-os növekedést jelent. A november havi export értéke kismértékben, az importé 9%-kal marad el a tavalyi évhez képest.

A kivitelben és behozatalban egyaránt legnagyobb forgalmi súllyal rendelkező gépek és szállítóeszközök árucsoport exportja volumenben 8, importja 6%-kal haladta meg a bázisidőszakit. Az import csekély növekedése elsősorban az alacsony beruházási aktivitásnak tudható be.

Ipar

Az ipari termelés volumene novemberben tovább csökkent. A szezonálisan és munkanaptényezővel kiigazított index az előző hónaphoz viszonyítva 1,5%-kal, a 2000-es bázishoz képest 0,8%-kal esett vissza. Az exportértékesítés 0,9%-kal nőtt, a belföldi értékesítés azonban 2,7%-kal visszaesett az előző év novemberéhez képest.

2001 novemberében a feldolgozóipari termelés 0,8%-kal csökkent, a villamosenergia-, gáz-, gőz- és vízellátás teljesítménye azonban 8,9%-kal emelkedett az egy évvel korábbi időszakhoz képest. A feldolgozóiparon belül a jelentős súlyt képviselő élelmiszer-, ital-, és dohánygyártás 4%-kal meghaladta a tavalyi értéket, a járműgyártás azonban 17,5%-kal elmaradt attól. Nagy ütemben esett vissza a fafeldolgozás (6,4%), a bőrtermék-, lábbeligyártás (7,3%), a textiláru, textiláru gyártása (8,8%) illetve a vegyi anyag, termék gyártása (10%).

Tovább csökkent az ipar új megrendeléseinek az állománya, a belföldiek szintje mintegy 20, a külföldi megrendeléseké kb. 10%-kal maradt alatta az előző év novemberinek.

Keresetek

A 2001 január-novemberi időszakban a bruttó nominális átlagkereset 18%-kal, a nettó átlagkereset 16,3%-kal, a reálkereset 6,3%-kal haladta meg az egy évvel korábbit. A versenyszférát 16,8%-os, a költségvetési szférát 21,3%-os bruttó keresetnövekedés jellemezte.

A költségvetés által finanszírozott területek közül legnagyobb mértékben a közigazgatásban (25,5%), legkevesebb az egészségügyi, szociális ellátás gazdasági ágazatban nőttek az átlagkeresetek (14,7%).

A nemzetgazdaságban az év első 11 hónapjában a teljes munkaidőben alkalmazásban állók bruttó nominális átlagkeresete 100 600 forint volt.

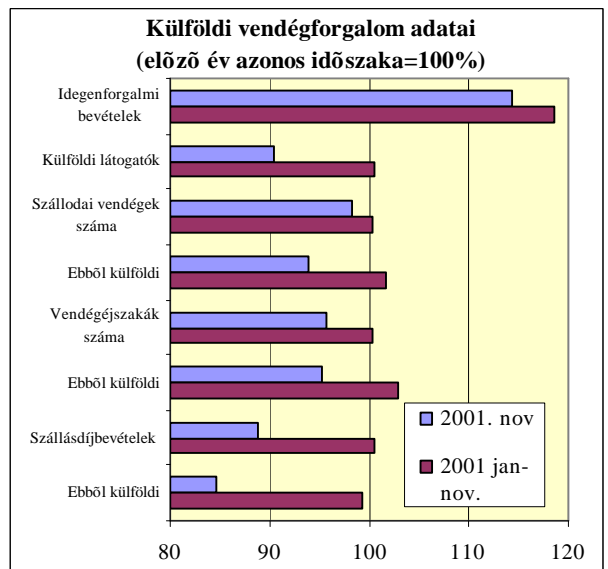
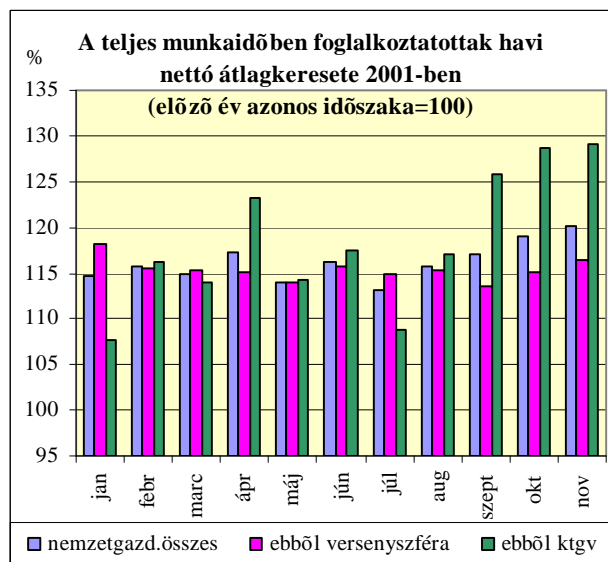
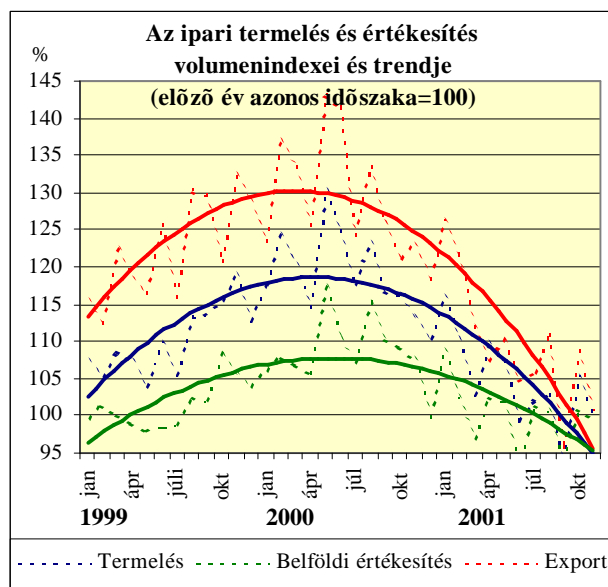
A legjobban fizető gazdasági ágazatok a pénzügyi tevékenység (210 800 Ft), a vegyipar (144 900 Ft), és a villamosenergia-, gáz-, gőz- és vízellátás (133 600 Ft) voltak, a legkevesebbet a textiláru, textiláru, bőrtermék, lábbeli gyártásában (62 100 Ft) és a szociális ellátásban (62 900 Ft) dolgozók kerestek.

Turizmus

2001-ben az év elejétől november végéig kereskedelmi szálláshelyeken 5,6 millió vendéget, és 17,4 millió vendégéjszakát regisztráltak. Az átlagos tartózkodási idő az előző évhez képest nem változott (3,1 éjszaka). Az idegenforgalomból származó 4 milliárd euró bevétel 18,6%-kal haladja meg a 2000 évi azonos időszaki bevételt.

Az első 11 hónapban a külföldi vendégek, illetve vendégéjszakák száma egyaránt 2%-kal nőtt az egy évvel korábbihoz képest. A külföldi vendégforgalom 70%-a realizálódott szállodákban, ami 3%-os növekedést jelent.

Az Európai Unióból érkeztek hozzáink a legtöbben, de továbbra is dinamikusan nő az Ázsiából (főleg Izraelből) érkezők aránya.

Kamatok

2001 novemberében a nem pénzügyi vállalati hitelek és betétek átlagkamatlábai egyaránt csökkentek, legnagyobb mértékben az éven túli hitelek kamatlába mérséklődött. A háztartási szektornál a lakossági hitelek és betétek átlagkamatáinak csökkenő tendenciája tovább folytatódott. Az egyéni vállalkozóknál a hitelek átlagkamatlába szintén csökkent. A bankközi hitelek átlagkamatái minden lejárat esetén jelentősen mérséklődtek.

A **nem pénzügyi vállalatok**nak piaci feltételek mellett *éven belüli* lejáratra nyújtott *hitelek* átlagkamatlába 1,95%-ról 11,65%-ra, az *éven túli hiteleké* 12,39%-ról 11,85%-ra változott. Az *éven belüli betétek* átlagkamatára 9,09%-ról 8,81%-ra csökkent, az *éven túli betéteké* 8,26%-ról 8,08%-ra. Az átlagos kamat változását a hiteleknél és a betéteknél minden esetben a kamatláb változása okozta.

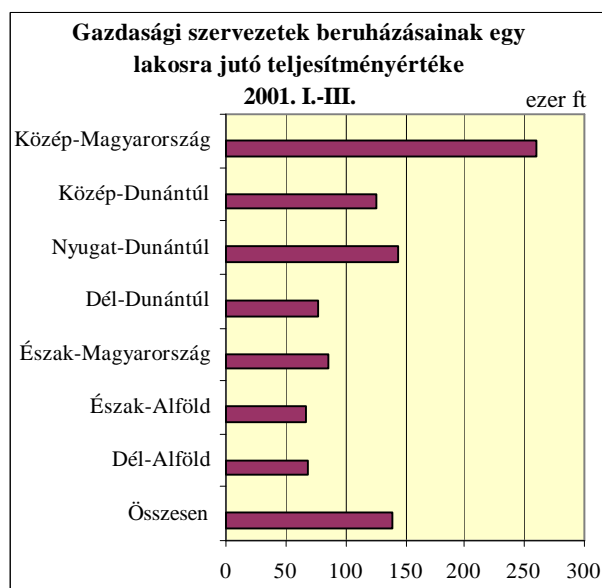
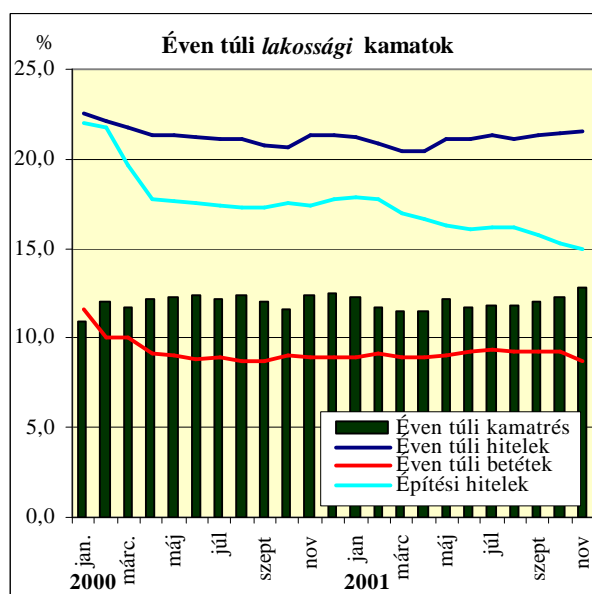
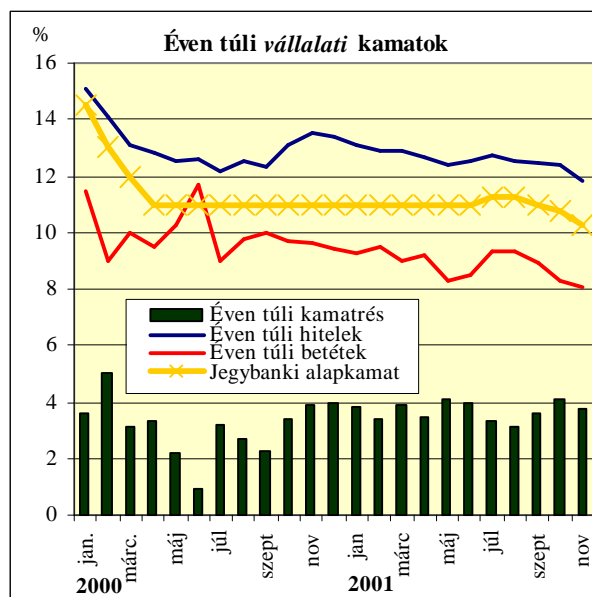
A **háztartási szektor** részét képező **lakossági** hiteleken belül a piaci feltételű *ingatlanhitelek* átlagos kamata (a támogatás nélkül) az októberi 15,28%-os értékről 14,9%-ra, a *fogyasztási és egyéb hitelek* átlagkamatlába 20,49%-ról 20,4%-ra módosult. A lakossági *lára szóló betétek* átlagkamatlába 3,42%-ról 3,51%-ra nőtt, az *éven belüli* lejáratra kötött *betétek* átlagkamatára 8,57%-ról 8,44%-ra csökkent. Az *éven túli* lejáratra lekötött *betétek* átlagkamatlába kamatváltozás miatt 9,23%-ról 8,71%-ra módosult novemberben.

A háztartási szektorhoz tartozó **egyéni vállalkozók hiteleinek** átlagkamatlába az októberi 17,95%-ról novemberben 17,47%-ra változott.

A **jegybanki alapkamatot** november 13-án 10,25%-ra, majd december 11-én újabb fél százalékkal 9,75%-ra csökkentették. Januárban újabb kamatcsökkentésekre került sor, amelyeket a következő hetekben-hónapokban feltehetőleg további mérséklés követ.

Beruházások

2001 első három negyedéve alatt (az előző év azonos időszakához képest) az egyes régiók között alapvetően a közeledés jelei tapasztalhatók, de a folyamat nem egyértelmű. Folyó áron számolva a legmagasabb ütemű beruházás-bővülés az *észak-alföldi* régióban valósult meg, ami volumenben is számottevő emelkedést jelent. Hajdú-Bihar megyében 39%-os, Szabolcs-Szatmár-Bereg megyében 29%-os növekedés volt megfigyelhető. A Dél-Alföldön, és Közép-Magyarországon is meghaladta az átlagot a növekedés. A többi régióban az átlagnál mérsékeltebb volt a beruházások folyó áron mért teljesítményértékének emelkedése. Az észak-magyarországi régióban a beruházások folyó áron is stagnáltak, volumenük csökkent. A legnagyobb csökkenést e tekintetben Heves megyében regisztrálták, ahol 36%-kal csökkent a gazdasági szervezetek egy főre jutó teljesítményértéke.

Noha még számos statisztikai adat nem áll rendelkezésre az előző évre vonatkozóan, nagyjából már teljes kép alakítható a 2001. évi folyamatokról. A tavalyi évet enyhén csökkenő ütemű növekedés jellemezte, a GDP növekedése várhatóan 3,5% körül alakul. Ez ugyan alacsonyabb, mint 1 évvel korábban, a romló világgazdasági körülmények között azonban egyáltalán nem lebecsülendő teljesítmény. Aggasztó jel azonban, hogy az ipari termelés bővülése nagyon alacsony szintre csökkent: az első 11 hónapban mindössze 5%-kal növekedett, míg az előző év ugyanezen időszakában 19%-kal haladta meg az előző évit. Az új ipari megrendelések alacsony szintje a következő hónapokra sem jelez pozitív elmozdulást.

A tavalyi évet alacsony beruházási tevékenység is jellemezte, a az a csekély növekedés is, amelyet az adatok jeleznek (az első háromnegyed évben 3,9%), főként az állami, s csak igen kismértékben a versenyszféra beruházásaiból adódik.

A kevésbé bővülő termelés és beruházás vezetett oda, hogy a forint erőteljes felértékelődése ellenére az import üteme nem növekedett, hanem visszaeső tendenciát mutat. Így a külkereskedelmi egyenleg és a folyó mérleg is jóval kedvezőbb 1 évvel korábban. Az utóbbihoz az is hozzájárult, hogy legalábbis novemberig – alacsony volt a külföldi beruházók nyereségkivonásának a mértéke.

A költségvetés kedvező egyenleggel zárt, a hiány még valamivel el is marad a tervezettől, s a GDP arányában 3%-ot tesz ki.

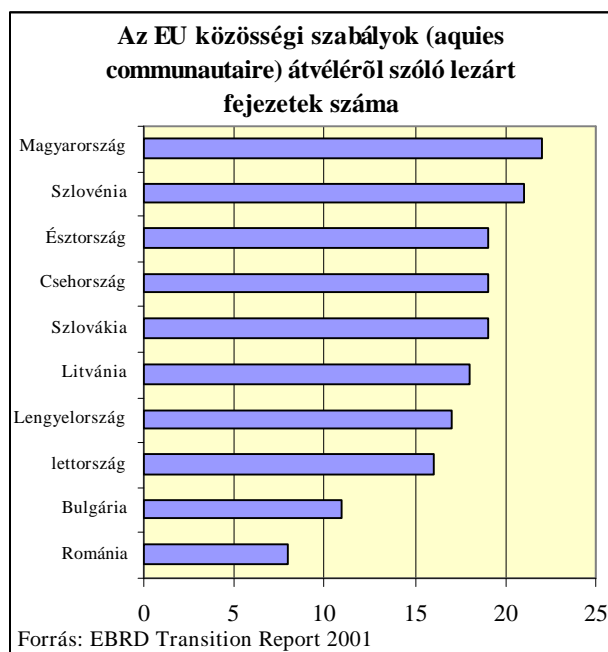
Valamennyi (fogyasztói és termelői) árindex jelentősen csökkent az év folyamán, s decemberre a fogyasztói árak indexe 6,8%-ra esett vissza. Az éves átlagos infláció így is 9,2%-ot tett ki, de a tendenciák e téren igen kedvezőek.

Az EU csatlakozási tárgyalások helyzete az egyes kelet-európai országokban

A csatlakozásra váró kelet-európai országok közül tavaly év végéig Magyarország zárta le a legtöbb fejezetet az EU szabályok átvételéről, a szabályok harmonizálásáról, illetve az esetleges derogációkról (felmentésekről) szóló tárgyalásokon.

Az EBRD (Európai Újjáépítési és Fejlesztési Bank) által kidolgozott fejlettségi mutatók közül Magyarország mind a kereskedelmi, mind a pénzügyi jogi szabályozás terén 4-es osztályzatot kapott. A kereskedelmi jogi szabályozás tekintetében ezt az osztályzatot sok ország megkapta (érdekes módon Csehország nem), a pénzügyi jogi szabályozás harmonizáltságát viszont Magyarországon kívül csak Észtországban és Szlovéniában értékelte 4-es osztályzattal az EBRD.

Az 1 főre eső működőtőke beáramlás 1989-2000 között Csehországban volt a legmagasabb (2100\$), amelyet Magyarország követ (1964\$). Lengyelország, amelybe a legtöbb működőtőke irányult a 12 év alatt, az 1 főre jutó mutató tekintetében csak a 9. helyen állt 2000 végén a kelet-európai országok között.

Az előfizetők jogosultak az MKIK-GVI magyar és nemzetközi adatokat tartalmazó gazdasági adatbázisának használatára. A kívánt adatok lekérhetőek mailen, faxon, telefonon vagy levélben.

MKIK Gazdaság- és Vállalkozáselemzési KHT 1055 Budapest, Kossuth Lajos tér 6-8. V. 522.

Tel: (1) 474-51-31. Fax: (1) 474-51-29, E-mail: gvi@gvi.hu Internet: www.gvi.hu